

“Hatırlayışın ve Unutuşun Romanı”

Radikal Kitap Eki

Tansel Tüzel

‘Kül ve Yel’ yazarken olduğu gibi okurken de zorlayıcı çünkü her satır unutmayan okuyucu için bir ipucu.

Her belleğin, her olayı, olguyu farklı hatırladığı, ‘Akıl Oyunları’ni anımsatan lezzetiyle ‘Kül ve Yel’, İstanbul Bilgi Üniversitesi Medya ve İletişim Fakültesi’nde öğretim görevlisi olan Müge İplikçi’nin ‘Perende’, ‘Columbus’un Kadınları’, ‘Arkası Yarın’ ve ‘Transit Yolcular’ adlı öykü kitaplarının ardından gelen ilk romanı.

Düşle gerçeğin sınırlarında, unutmakla hatırlamak arasında bitimsiz bir koşuyu aktaran ‘Kül ve Yel’in esin kaynaklarından biri depremde kadınlar. İplikçi’yi ilk romanını yazmaya iten nedenler arasında Henry Lefebvre’in altını çizip Edward Soja’nın dile getirdiği gerçek -ve düş, yaşanan -ve hayal edilen yerlerin karşılığı olan Üçüncüyer (Thirdspace) kavramı önemli bir yere sahip. Depremden hemen sonrasında depremde kadınların her şeyi olanca çıplaklığı ile hatırladığını belirten Müge İplikçi, depremden iki ay sonra belleklerin unutmayı yeğlediğinin de şahidi. Kriz anlarında hatırlamanın kolaylığını biliyor. Bu son derece kayda değer anların ve içlerindeki başkaldırı ve isyan boyutunun Üçüncüyer’in en önemli yapı taşlarından olduğunu da kitabına aktarmayı başarıyor

İplikçi’nin farklı teknikler kullanarak yazdığı ‘Kül ve Yel’ masalsi ve şiirsel. Çünkü şiir de hatırlamayı ve unutmayı anımsatıyor, mısraları hatırlamak düz yazıyı hatırlamaktan daha kolay geliyor.

İplikçi’nin tarih, coğrafya ve toplumsallaşma süreçlerinde alınabilecek en radikal tavırlardan biri olarak gördüğü Üçüncüyer kavramı ne gerçek ne de hayali ama ikisi de olan bir yeri anlatıyor. Ve bu kavramın kapladığı yer fikrini aktarmada yazarın ne derece başarılı olduğuna okur karar verecek.

‘Kül ve Yel’ öncesinde sürekli olarak ‘Yer ve Yer’in politikaları üzerine yazmaya yoğunlaşan yazarın kitapta yer alan Üçüncüyer fikrinin yeni dinamikler yaratabilmek için ne gerçek, ne de hayali olan, ancak ikisini de kapsayan o yer ve o yerin kapladığı açılımları hakkındaki kararı ise yine okur verecek. Ancak bunun için önyargılardan arınarak oturmak gerekiyor kitabın başına. Ben okurken öyle yaptım. Üçüncüyer fikrine sadık kalırken karma bir alan kavramına da saygıyla yaklaşan yazar, fikirlerin, olayların, görüşlerin ve anların yer değiştirmesinden, yerle, toplumsallıkla, tarihsellikte harmanlanmış üç yönlü bir duyarlılıktan bahsediyor.

Düşlerin manipülasyona uğradığına inanan yazara göre düş diye bir şey artık yok ve tam da bu yüzden yeni taktikler gerekiyor. Eser ‘şimdi’ye bir meydan okuma niteliğini taşıyor. ‘Kül ve Yel’de belirgin bir zaman yok, mekanlarsa tanıdık öğeler içermesine karşın kurmaca. Cinayetlerle iç içe havasını sürekli solutmasına karşın ortada bir cinayetin olup olmadığı da okura bırakılıyor. Kitap bir yandan da unutturuluşu sorguluyor.

‘Kül ve Yel’in kahramanları bir ailenin bireyleri ve iki manolya ağacı ile farelerden oluşuyor. Bir aile var. Kuşaklar arasına yayılan bir tarihçesi var bu ailenin. Yelin peşine takılıp göç eden bu ailenin kuşlar gibi gelip konduğu bir yer var. Ve bu yerde kendilerine tanımlanan şekilde oluşturmaya çalıştıkları bir varoluş hikayesi

var ve göç de büyük bir unutturuluş unsuru, zamanın oyunlarından biri.

Müge İplikçi'nin yazarken kendini nasıl alabildiğine yıprattığı okurların da gözünden kaçmayacaktır, 'Kül ve Yel' yazarken olduğu gibi okurken de zorlayıcı çünkü her satır unutmayan okuyucu için bir ipucu.

13.02.2004